

MAX EISIKOVITS

(8 octombrie 1908, Blaj, județul Alba - 12 ianuarie 1983, Cluj Napoca)

Compozitor, muzicolog, culegător și exeget de folclor idiș, profesor

M. Eisikovits, tabloul absolvenților
Liceului Israelit 1943-1944

Studiile muzicale le-a urmat la Conservatorul din Cluj Napoca (1928-1933) cu Marțian Negrea (armonie, contrapunct, compoziție), Gheorghe Ciolac (pian), Augustin Bena (dirijat coral) și George Simonis (istoria muzicii). Paralel a urmat Facultatea de Drept din Cluj Napoca, obținând doctoratul (1933), dar nu a exercitat niciodată profesia de avocat.

În anii 1935 și 1946 a fost profesor de muzică la Liceul Israelit. Printre elevii lui s-au numărat György Kurtag și Ferdinand Weiss. În 1946 s-a stabilit la Cluj, unde a fost profesor de armonie și contrapunct (1946-1978) și director (1950-1953) la Conservatorul din Cluj Napoca; director la Opera Maghiară de Stat din Cluj Napoca (1948-1950), iar între 1950 – 1953 a fost primul rector al [Conservatorului de Muzică "Gheorghe Dima](#), care s-a înființat prin unirea celor două instituții de muzică cu predare în limba română, respectiv, limba maghiară. A susținut conferințe, prelegeri, concerte-lecții, comunicări științifice, emisiuni de radio. A publicat studii, comunicări, interviuri și articole în „Muzica”, „Lucrări de muzicologie”, „Contemporanul”, „Magazin” etc.

A fost distins cu Ordinul Muncii, clasa III (1954), Premiul de Stat (1957), Ordinul „Meritul cultural”, clasa II (1969) și Premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor (1977).

Compoziții muzicale și lucrări de muzicologie

Muzică de teatru

- *Povestea țapului* (1953), operă-basm în 3 acte, libretul de Ion Bartalis și Ilie Balea după Serghei Marșak, premiera Cluj Napoca, 15 august 1954, Opera Română din Cluj Napoca, Anatol Chisadji, în „Muzica”, supliment nr. 9, București, 1956 (arie din actul I, cor de fete din actul II și cor din actul III);
- *Fântâna cu bucluc* (1960), fabulă muzicală în două acte și un prolog, libretul de Lili Marton după o fabulă populară, premiera Cluj Napoca, 10 ianuarie 1962, Opera Română, Anatol Chisadji;

- *Minunata pantofăreasă* (1960-1983), operă comică după piesa lui Federico Garcia Lorca (neterminată).

Muzică vocal-simfonică

- *Cantata păcii* (1949), pentru soliști, cor mixt și orchestră, versuri de Salamon Erno.
- *Inima bătrânului Vezuv* (1960), cantată pentru bariton și orchestră, versuri de Mihai Beniuc.

Muzică simfonică

- *Dansuri vechi ardelenesti* (1956), suită pentru orchestră, București, 1960 (reducție de pian)
- *Primăvară în Carpați* (1959), poem simfonic, primă audiție, Cluj Napoca, 1960, Filarmonică, Mircea Basarab.

Muzică de cameră

- *Rapsodie hasidică pentru violoncel și pian* (1941), Cluj Napoca, litografia Conservatorului, 1979;
- *Sonatină pentru vioară și pian* (1946), București, 1954;
- *Suită de dansuri românești pentru vioară și pian* (1955), în „Muzica”, supliment nr. 3, București, 1955 (două dansuri);
- *Două imagini pentru violoncel și pian*, Cluj Napoca, litografia Conservatorului, 1979;
- *In memoriam*, piesă pentru violoncel și pian.

Muzică instrumentală pentru pian

- *Două dansuri hasidice* (1935), Timișoara, 1937;
- *10 Miniaturi pentru pian* (1940), Timișoara, 1945;
- *Rondo* (1940), pentru pian, Timișoara, 1945;
- *Imagini din Banat* (1940), suită pentru pian;
- *15 Miniaturi pentru pian pe teme maramureșene* (1934), Cluj Napoca, litografia Conservatorului, 1969;
- *Cântecul vine din răsărit* (1946), 16 piese mici pentru tineret, Timișoara, 1947, București, 1957, în *Repertoriu pianistic*, caiet VI, București, 1963;
- *Dansuri vechi ardelenesti pentru pian* (1950), București, 1960;
- *Suită pentru pian* (1954), București, 1961;
- *30 Piese mici pentru pian* (1956), București, 1958;
- *Epigrame* (1969), Cluj Napoca, litografia Conservatorului, 1969, în *Rumanische Klavierminiaturen fur Kinder und jugendliche*, Leipzig, 1976;
- *Cântece stinse din Maramureș* (1969), Cluj Napoca, litografia Conservatorului, 1969;
- *4 Schițe pentru pian* (1970), Cluj Napoca, litografia Conservatorului, 1970;
- *Elan* (1977), Cluj Napoca, litografia Conservatorului, 1977;
- *Trei miniaturi pentru pian* (1978), în *Mici piese românești pentru pian*, caietele II-III, București, litografia Conservatorului, 1978.

Muzică corală

- *Vulturul răzbnării* (1948), poem coral, versuri de Mihai Beniuc, București, 1949

- *20 Coruri pentru copii. Introducere în cântecul polifonic*, coruri pentru două voci egale, București, 1956; idem Budapesta, Zenemukiado Vallalat, 1969 (cuprinde: *Ivai-vas, Cântec de leagăn, Foaie verde de pe deal, Rața, merge rața la știubei, Cântec de leagăn, Doină, Haia, haia, Dichileană, Colindă, Sus în vârful nucului, Cântecul oii, Buha, Șapte fete, Roască-broască, Brâu, Verde, verde socule, Se ceartă cucul cu corbul, Păpărugă, Cântec de nuntă*)
- *Coruri pentru copii* (1958), pentru trei voci egale, București, 1970 (cuprinde: *Cântă cucu-n foi de nuc, Face mama leitei, Foaie verde ca bobu, Toconecele, Marie, Marie, Un'te duci?, Ala, bala, portocala, Vară, vară, primăvară, Sus în vârful nucului, Hai lălău și bălălău, Dorul meu pe unde zboară, Păpărugă*)
- *Hore și madrigale* (1964), pentru cor a cappella, București, 1965 (cuprinde: *Fabulă, Horă de băieți, Horă în grădină, O lăcustă, Bâlci în Adelbaran, Negrule, cireșule, Cântec, Pastel, De n-oi muri, Vin țigăncile la crâng*)
- *Bobâlna* (1970), poem coral, versuri de Victor Tulbure, București, 1973
- *Recviem sătesc* (1971), pentru cor de femei
- *Coruri pentru voci egale, copii și femei*, versuri populare, București, 1977 (cuprinde: *Barză, barză, Roască, broască, Dichileană, Rața, Sorcova, Treci ploaie trecătoare, Șapte găște potcovite, Să jucăm, La fântâna-ntre livezi, Paparude, Spune, măiculiță, spune, Doină, Ce mi-i drag mie pe lume, Duce-m-aș, nu știu drumu, Verde, verde socule, Cântați păsări, Supără-să pădurea, Cântec de nuntă, Pelin beau, pelin mănânc, Dusu-s-o bădița, dus, Lulu, lulu, Împărate, împărate, Cântec de joc*)
- *Cântec de leagăn* (1976), pentru două voci egale, versuri populare, în „Tribuna României”, București, nr. 83, 15 aprilie 1976.

Muzică vocală

- *20 Cântece populare evreiești din Maramureș* (1939), pentru voce și pian, New York, Sepher Herman Press, 1980
- *Dalok (Cântece)* (1942), pentru voce și pian, Timișoara, 1946, cuprinde:
 - *Nem jon senki (Nu vine nimeni)*, versuri de Ady Endre;
 - *Viragenek (Cântec)*, versuri de Jenő Szentimrei;
 - *Ha nem szoritsz ugy kebedre (De ce nu mă strângi la piept)*, versuri de Attila József;
 - *Csigabiga (Melc codobelc)*, versuri de Lorincz Szabó;
 - *Tiszta sívvel (Din toată inima)*, versuri de Attila József;
 - *Szerenad (Serenadă)*, versuri de Béla Balázs;
 - *Irinka (Irinca)*, versuri de Viktor Brassai;
 - *E gyilkos világbán (În vârtoarea lumii)*, versuri de Maria Béla;
 - *Orbk harc es nasz (Veșnică sfâșiere și nuntă)*, versuri de Ady Endre;
 - *Tuzes seb vagyok (Rană arzândă, sunt)*, versuri de Ady Endre
- *Dalok (Cântece)*, 1954, pentru voce și pian, București, 1956, cuprinde:
 - *Ket karodban (În brațele tale)*, versuri de Miklós Radnóti;

- *Egyszeru szerelmes enek (Cântec simplu de dragoste)*, versuri de Erno Salamon;
- *Szegenyaszonyforgato (Învârtita babei)*, versuri de Erno Salamon;
- *Varlak (Te aştept)*, versuri de Attila Jozsef;
- *Dal a szemedrol (Cântec pentru ochii tăi)*, versuri de Attila Jozsef;
- *Sirato ember dala (Bocet)*, versuri de Ady Endre;
- *Viragenek (Cântec din flori)*, versuri de Jenő Szentimrei;
- *Teli dal (Cântec de iarnă)*, versuri de Adam Anav;
- *Feneketlen csendben (În liniște nesfârșită)*, versuri de Istvan Horvath;
- *Ha a fenyd maga volna (Bradul singuratic)*, versuri de Istvan Horvath;
- *Rongyszdyeg (Scoarțe)*, versuri de Sandor Weores

• 2 *Lieduri din ciclul „Inima bătrânului Vezuv”* (1960), pentru voce și pian (cuprinde: *Nu legănat, Morarul*);

• *Lieduri* (1960-1965), pentru voce și pian, București, 1980 (cuprinde: 2 *Lieduri din ciclul „Inima bătrânului Vezuv”* - versuri de Mihai Beniuc: *Doina, Când rândul mi-o veni*, 5 *Lieduri din ciclul „Poemele luminii”* - Lucian Blaga: *Gorunul, Stalactita, Izvorul nopții, Melancolie, Noi și pământul*, 3 *Lieduri din ciclul „Cântece tăcute”* - Adrian Maniu: *Glas de toamnă, Privești blestemată, Înnoptare*, 3 *Lieduri din ciclul „Cântece simple”* - Zaharia Stancu: *Cântec, Ieri erai încă tânără, Om în amurg*, 3 *Lieduri din ciclul „Noaptea”* - Tudor Arghezi: *Resurrexit, Creion, Mi-e sete*, 4 *Lieduri* - Marin Sorescu: *Pașii, Foaie verde, Am legat, Transfuzie secretă*);

• *Cântece din fluier* (1960-1970), pentru voce și pian, Cluj Napoca, litografia Conservatorului, 1972, cuprinde:

- *Izvorul nopții*, versuri de Lucian Blaga
- *În Ian*, versuri de Lucian Blaga
- *Buna Vestire*, versuri de Tudor Arghezi
- *Cântec de adormit Mitzura*, versuri de Tudor Arghezi
- *Veverița*, versuri de Ion Pillat
- *Apleacă-te lin*, versuri de Mihai Beniuc
- *Voi îmbrăcați în negru*, versuri de Mihai Beniuc
- *Când rândul mi-o veni*, versuri de Mihai Beniuc
- *Beai*, versuri de Emil Isac
- *Cântec din fluier*, versuri de Tudor Arghezi

• 3 *Cântece pe versuri de Ion Vinea* (1969), pentru voce și pian (cuprinde: *Ivoriu, Medalion, Celei venite*)

• *Trei lieduri pe versuri de Kanyadi Sandor* (1969), pentru voce și pian

• 3 *Cântece pe versuri de Nina Cassian* (1970), pentru voce și pian (cuprinde: *Gura, ochii, Simplă, Pasărea Kivi*).

Muzicologie

- *Unele elemente și aspecte moderne anticipate în creația lui Gesualdo di Venosa*, în „*Lucrări muzicologice*”, supliment nr. 3, Cluj Napoca, 1956
- *Elemente ale limbajului muzical baehian în lumina muzicii din prima parte a secolului XX*, în „*Lucrări muzicologice*”, Cluj Napoca, nr. 2, 1966

- *Polifonia vocală a Renașterii. Stilul palestrinian*, București, 1966
- *Contribuții la studiul tratării disonanței în creația lui J.S. Bach*, în „Lucrări muzicologice” nr. 4, Cluj Napoca, 1968
- *Polifonia barocului*, vol. I, Cluj Napoca, litografia Conservatorului, 1969; idem București, 1973 (*Stilul baehian*)
- *Contribuții la geneza unor elemente de stil ale creației lui Bela Bartok*, în „Muzica” nr. 9, București, 1975
- *Introducere în polifonia vocală a secolului XX*, București, 1976.

Legături externe

Despre Max Eisikovits pe crispedia

http://www.crispedia.ro/Max_Eisikovits

Pe wikipedia maghiară

https://hu.wikipedia.org/wiki/Eisikovits_Mih%C3%A1ly_Miksa

Mihai Eisikovits: Amintiri despre Max Eisikovits

<http://baabel.suprapus.ro/2013/07/mihai-eisikovits-amintiri-despre-max-eisikovits/>

Max Eisikovits, Sonatina pentru vioară și pian

<https://www.youtube.com/watch?v=gK0SRuD0wnY>

Max Eisikovits, Rondo sur des chansons populaires hassidiques de Maramureș

<https://www.youtube.com/watch?v=iG3vo8qU4Pc>

Elena Cernei sings in yddish language "Wigen lid" of HASIDIC SONGS by Max Eisikovits; piano: Ferdinand Weiss; Bucharest, 1967, broadcast recording.

<https://www.youtube.com/watch?v=Xr7B18V430k>